

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Одним із засобів вивчення студентами дисципліни «Історія України» єсамостійна робота, що здійснюється згідно з навчальними планами й програмою. Її метою є засвоєння студентами курсу відповідно до особистих здібностей кожного та набуття навичок пошуку нових знань.

За часом самостійна робота студентів (СРС) поділяється на аудиторну й позааудиторну; за формами – на обовязкову (передбачену навчальним планом), вибірккову (наукова й дослідницька робота) та добровільну (участь у олімпіадах, вікторинах, конкурсах, підготовка ділової гри, пов'язаної з участю студентів у громадському житті суспільства).

Складовими СРС є самостійна робота під час лекцій, підготовка до семінарів, вивчення тем, що винесені на самостійне опрацювання, написання рефератів, есе, наукової роботи, самостійні наукові дослідження тощо. Контроль за якістю СРС здійснюється на семінарських, індивідуально-консультативних заняттях та екзамені. Форми контролю СРС, що застосовуються при вивченні дисципліни «Історія України», передбачають усне опитування, співбесіди, тестування, диктанти, засвоєння історичних термінів та понять, модульні контрольні роботи, індивідуальні пошукові завдання, реферативні виступи, презентації тієї чи іншої історичної проблеми та події.

Ефективність СРС залежить від наполегливості студента у вивченні дисципліни, засвоєнні теоретичних та набутті практичних навичок, послідовності й систематичності занять і здійсненні самоконтролю. Останній надає студенту можливість самостійно оцінювати власні досягнення й підвищувати рівень знань.

Методологічною основою самостійної навчальної діяльності студентів є лекція, успішність якої залежить не тільки від мистецтва лектора, а й від уміння студента сприймати її. Завдання студента – уважно слухати викладача, який націлює на концептуально-проблемне бачення головних проблем теми, активно й творчо усвідомлювати отриману інформацію та записувати основний її зміст. Конспект лекцій акумулює необхідний навчальний матеріал і служить у подальшому базою для самостійної роботи студента та економить час на повторення перед екзаменом.

Крім того в курсі «Історія України» є проблеми, які авторами висвітлюються з різних, навіть протилежних точок зору. Ці питання розглядаються викладачем на лекції, і якщо студент не буде вести записів, то він швидко забуде пояснення лектора.

Добре засвоєння студентом змісту лекції означає, що він чітко знає основні проблеми теми, вміє виділити в ній головні положення, розуміє її місце у даному курсі, уявляє можливість практичного застосування набутих знань.

Послідовність навчального процесу виражається в тому, що лекція є першим його ступенем, за яким іде самостійна робота студента, консультація викладача, а завершує вивчення проблем, порушених у лекції, семінарське заняття.

Важливою формою самостійної є опрацювання студентами навчальної й наукової літератури. Для студентів, які вивчають дисципліну «Історія України», засвоєння якого передбачає обізнаність зі змістом важливих історичних документів загальнодержавного значення, передусім необхідно оволодіти методикою роботи з інформаційними джерелами – обізнаністю у способах їх знаходження й добірки, продуктивною організацією процесу читання, тлумачення, а в разі потреби – вмінням користуватися довідковою літературою, словниками іншомовних термінів, орфографічними та тлумачними словниками, енциклопедіями тощо.

Ефективність роботи студента з навчальною та методичною літературою значною мірою залежить від його навичок організації процесу читання. Неприпустиме механічне читання без осмислення змісту. Розібратися у прочитаному – значить продумати і зрозуміти основні визначення автора, його аргументацію, логічний зв'язок між головними думками, важливість окремих висновків і узагальнень для формування власних поглядів.

Наступною умовою успішного опрацювання історичного інформаційного джерела є вміння студента викласти у тезовій формі його основний зміст. Загалом конспектування – це школа розвитку логічного мислення, адже воно спонукає глибше вникати в суть положень, що викладаються автором та їх аргументацію, сприяє більш чіткому усвідомленню прочитаного, виробленню навичок формулювання своєї думки, підвищує культуру та навички писемного мовлення. Залежно від характеру історичного інформаційного джерела, ступеня його складності, досвідченості студента та поставленого завдання (вивчення усього твору або якої-небудь однієї проблеми, підготовки матеріалу до виступу на семінарі, нотатки для доповіді чи реферату) записи носять характер плану, тез, нотаток, конспекту.

Конспектування потребує від студента певних навичок. Необхідно знати, що існує кілька форм запису: 1) запис за авторським текстом (текстуальний конспект), коли відповідь на питання дається словами автора або цитатами, логічно пов'язаними між собою; 2) вільний конспект – виклад думок автора своїми словами; 3) комбінований конспект – поєднання текстуального й вільного записів. Оптимальним є варіант, коли добре продуманий запис підкріплюється цитатами із визначень й висновків автора твору.

Поглиблення й закріплення знань, одержаних студентами під час лекцій та в процесі самостійної роботи, відбувається на семінарських заняттях. Саме семінарське заняття є тією творчою лабораторією, де всебічно активізується та інтенсифікується мислення студента, формуються навички аналізу й культура полеміки. Семінарське заняття забезпечує необхідний оперативний зв'язок між викладачем і студентом при закріпленні програмного матеріалу, розвиває самостійність у студентів при оцінюванні

окремих науково-історичних проблем, їх практичній реалізації, стимулює загальний інтелектуальний потенціал, підвищує відповідальність за результати своєї праці.

Готуючись до семінарського заняття, студент насамперед повинен ознайомитись із планом заняття, списком інформаційних джерел, перечитати лекційні записи й відповідний розділ підручника чи посібника. Крім джерел, визначених програмою курсу, студентам рекомендується опанувати публікації у фахових журналах, науково-популярній літературі, ознайомитися зі збірниками історичних документів на ту чи іншу тему (наприклад, з проблем голодомору 1921–1922 рр.; 1932–1933 рр. чи збірниками документів часів Другої світової війни (1939–1945 рр.)), переглянути матеріали вікіпедії, присвячені відомим історичним постатям тощо, що допоможе зорієнтуватись у широкому колі поглядів, думок, позицій вітчизняної чи світової історичної наукової школи. Підсумком підготовки до семінарського заняття має бути розширений план виступу, який повинен містити тези (основні положення) за кожним із питань заняття. Готуватися до виступу слід з таким розрахунком, щоб викласти зміст одного питання за 7 – 10 хвилин.

В умовах рейтингової системи оцінювання знань студентів, головним об'єктом стають їх уміння, навички та результати творчої діяльності впродовж вивчення теми, а критеріями оцінки – ступінь оволодіння різними формами роботи.

У процесі вивчення дисципліни «Історія України» студенти мають:

- оволодіти навичками культури розумової праці, вмінням орієнтуватися у потоці наукової інформації, застосовувати такі розумові операції, як аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків тощо;
- навчитися формувати власну точку зору на тіє чи інші історичні події минулого і сучасності;
- аналізувати, узагальнювати, систематизувати, порівнювати й пояснювати історичний досвід розвитку України в контексті світової історії;
- аргументовано обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок, критично сприймати тенденційну інформацію;
- самостійно добувати знання, використовуючи різні джерела – документи, науково-популярну літературу, періодичну пресу тощо, володіти понятійним апаратом, правильно вживати й тлумачити історичну термінологію.
- складати конспект, тези, готувати реферат, доповідь, складати список літератури з теми, брати участь у дискусії, конференції, давати усний відгук на відповідь однокурсника, поважаючи його право на власну точку зору;
- користуватись історичними документами в контексті того чи іншого часового проміжку з метою об'єктивного висвітлення певної історичної події;
- користуватися довідковою літературою;
- працювати в читальній залі архіву, музею чи іншої наукової установи;

- уміти реалізувати здобуті теоретичні знання з історії України на семінарських заняттях, на студенських наукових конференціях, суспільному житті;
- використовувати набуті знання історії України у процесі науково-пошукової роботи, зокрема під час пошуку та опрацювання необхідних для наукових статей, курсових та дипломних робіт документів в архівах України;

Організація самостійної роботи передбачає системність і послідовність засвоєння матеріалу дисципліни. Тому на початку вивчення дисципліни «Історія України» до відома студентів доводиться графік проведення поточного й модульного контролю знань. Індивідуальні особливості кожного студента, рівень його знань і здібностей та необхідна методична допомога щодо оволодіння технологіями засвоєння навчального матеріалу викладач визначає під час проведення консультацій, де він обумовлює напрямки самостійної діяльності студента.

Важливою складовою самостійної роботи студентів, де вони можуть проявити свою наполегливість у пошуку матеріалу та творчий підхід презентації тієї чи іншої історичної проблеми, є *підготовка* ними *реферату*. Реферат має бути виконано самостійно. Мета написання реферату полягає у набутті студентом поглиблених знань з вітчизняної історії, бажанні та доцільності працювати з науковою літературою і особливо додатковою літературою (енциклопедії, словники, історичні хрестоматії), здатності до складання плану реферату, які стосуються того чи іншого історичного періоду в історії України, умінні самостійно аналізувати та узагальнювати матеріал, робити і формулювати власні висновки та пропозиції.

За допомогою рефератів студент глибше вивчає найбільш складні проблеми історії України, вчиться правильно оформлювати роботу та докладати результати своєї праці. Підготовка реферату включає в себе наступні етапи: 1) вибір теми; 2) підбір і вивчення спеціальної наукової та довідкової історичної літератури; 3) складання плану реферату; 4) викладення змісту теми; 5) оформлення реферату; 6) усний виклад реферату.

Вибір теми. Студент самостійно обирає тему реферату з запропонованого переліку. Допускається закріплення декількох студентів за однією і тією ж темою реферату. В такому разі на семінарських заняттях, зокрема на науково-теоретичній конференції, один з них доповідає, а інші виступають з доповненнями чи уточненнями. Студент може в обсязі навчальної програми дисципліни сам запропонувати тему реферату, узгодивши її з викладачем.

Підбір і вивчення спеціальної наукової та довідкової літератури.

Роботу над рефератом потрібно починати з вивчення стосовно обраної теми відповідного розділу підручника, навчального посібника, конспекту лекції. Після того як загальне уявлення про обрану тему склалося, студенту слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню історичних документів, низки історичних джерел, довідкової літератури, орієнтовний список якої наведено після кожної теми. Однак запропонований перелік джерел не повинен зв'язувати ініціативу студента. Він може та мусить використовувати

інші роботи, самостійно підібрані внаслідок вивчення бібліографії за обраною проблематикою.

Вивчаючи ту чи іншу наукову працю, студент повинен сприймати її крізь призму тих основних проблем, що їх вирішував автор. Без усвідомлення тієї чи іншої історичної проблеми неможливо виділити головне й істотне, важко відокремити тезу від аргументів і практично неможливо перебороти формальне ставлення до змісту досліджуваної праці.

Складання плану реферату. Після ознайомлення з низкою наукових праць та довідковою літературою студент складає план реферату, в якому конкретизує питання обраної теми та який включає в себе: вступ; основну частину (виклад змісту теми); висновки; список використаної літератури.

Вступ є обов'язковою частиною реферату, в якому стисло обґрунтовується актуальність, наукова і практична значимість обраної теми, вказується на її місце у структурі курсу «Історія України», формулюються цілі дослідження. Основна частина реферату складається з розділів та підрозділів, в яких мають бути послідовно розглянуті всі питання теми. При цьому слід мати на увазі, що кількість розділів та підрозділів не регламентується, але недоцільно їх робити невеликими за обсягом. Якщо матеріал важко розбити на декілька частин через його тісну змістовну і логічну послідовність, розділ можна не розбивати на підрозділи. Заключна частина реферату має містити висновки, в яких формулюються результати дослідження, оцінки проаналізованого матеріалу, пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики. Вступ і висновки реферату разом не повинні перевищувати одну чверть його обсягу.

Викладання змісту теми. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним. Необхідно вживати історичні терміни, властиві даній науці, уникати незрозумілих понять та складних граматичних оборотів. При використанні цитат з літературних та наукових джерел слід пам'ятати, що вони необхідні для підтвердження думки автора реферату, або ж для висловлювання своєї думки на протигагу іншій (наприклад, при висвітленні історії українського козацтва та Запорізької Свічі, Центральної Ради 1917–1918 рр. «хрущовської відлиги»). Однак занадто зловживати ними не слід.

Студенту доцільно звернути увагу на такі характерні недоліки, які трапляються при написанні реферату і які можуть привести до незадовільної оцінки: механічне, дослівне переписування використаної літератури; поверховий, не аргументований виклад основних теоретичних положень; невідповідність між змістом роботи та її планом; абстрактний виклад теми, відсутність посилань на історичні документи; невміння виділити основне, неспроможність до самостійного висновку, недбалість і неграмотність викладу.

Отже, основними вимогами до написання реферату є вміння виділяти головні теоретичні питання і роз'яснювати їх на конкретному матеріалі, логічно та послідовно розкривати зміст теми, використовуючи при цьому кілька історичних джерел та довідкову літературу.

Оформлення реферату.

Студент повинен пам'ятати, що через оформлення реферату, його зовнішній вигляд, викладач формує першу думку про зміст матеріалу. Тому кожному студенту необхідно опанувати техніку й етику оформлення наукової праці та дотримуватись стандартних вимог, які висуваються щодо рефератів. Оформлення списку використаної літератури є важливою складовою написання реферату. При оформленні списку використаної літератури слід окремо виділити збірники історичних документів, наукові монографії, статті, тези, архівні чи музейні документи, довідкові джерела, матеріали вікіпедії тощо.

Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стрижневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати.

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу "Історія України" в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді написання реферату або тестування.

Модуль самостійної роботи

Завдання 1. Предмет, завдання та періодизація історії України. (2 год.)

1. Історіографія курсу Історія України.
2. Допоміжні історичні дисципліни.
3. Видатні дослідники історії України та їх погляди.

Література:

1. Брайчевський М.Ю. Вступ до історичної науки: Навч. Посіб. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 1995.
2. Вступ до курсу «Історія України»//Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. - Х.,2001.

3. Специальные исторические дисциплины. – К.,1992.

Завдання 2. Україна в найдавніші часи (2 год.)

1. Соціально-економічний розвиток, суспільний устрій та культура східних слов'ян.
2. Грецькі міста-держави в Північному Причорномор'ї.

Література:

1. Аркас М. Історія України – Русі. - К.,1991.
2. Баран В.Д. Давні слов'яни. – К.,1998.
3. Баран В.Д., Козак Д.М., Терпиловський Р.В. Походження слов'ян. – К.,1991.
4. Бойко О.Д. Історія України.- К.,1990.
5. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11-ти тт., 12 книгах, т.1.- К.,1991-1998.
6. Грушевський М. Очерк истории украинского народа.- К., 1991.
7. Дорошенко Д. Нарис історії України. В двох томах, т.1.- К.,1991.
8. Давня історія України: Кн. 1-2.- К.,1994,1995.
9. Залізник Л. Нариси стародавньої історії України. – К.,1994.
10. Історія України: нове бачення.- К.,2001.
11. Історія України / Кер. автор. кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
12. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
13. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України.- К.,2001.
14. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
15. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2-х томах, т.1.- К.,1998.
16. Субтельний О. Україна. Історія.- К.,1991.

Завдання 3. Давньоруська Київська держава та її місце в історичній долі українського народу. Галицько-Волинське князівство. (2 год.)

1. Соціально-економічний і політичний устрій Київської Русі.
2. Галицько-Волинське князівство.

Література:

1. Бойко О.Д. Історія України. – К.,2006.
2. Історія України /за ред. В.А. Смолія. – К.,1997.
3. Історія України / Кер. автор. кол. Ю. Зайцев.- Л., 1996.
4. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
5. Котляр М.Ф. Галицько-Волинський літопис. – К., 1993.
6. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К., 1998.
7. Крип'якевич І. Історія України.- Л.: Світ, 1992.
8. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України.- К.,2001.
9. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.

10. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2-х тт., т.1.- К. : Либідь, 1992.
11. Толочко П. Київська Русь. – К., 1996.
12. Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К., 1998.

Завдання 4. Основні етапи входження українських земель до складу Великого князівства Литовського та Польщі (друга половина XIV - XVI ст.). (2 год.)

1. Соціально-економічний розвиток України в XIV - XVI ст.
2. Демографічні й етнокультурні процеси XIV - XVI ст. в Україні.

Література:

1. Антонович В.Б. Очерк истории Великого княжества Литовского до смерти великого князя Ольгерда // Антонович В.Б. Моя сповідь. - К., 1995.
2. Бевзо БА. Львівський літопис і Острозький літописець. - К., 1970.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. - Т. IV. - К., 1993.
4. Гурбик А.О. Еволюція соціально-територіальних спільнот у середньовічній Україні. - К., 1998.
5. Європейське відродження та українська література XIV-XVIII ст. - К., 1993.
6. Івакін Г.Ю. Історичний розвиток Києва XIII - середини XVI ст. - К., 1996.
7. Історія України в особах: Литовсько-польська доба. - К., 1997.
8. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою // Україна крізь віки. - Т. 6. - К., 1998.
9. Сас П.М. Політична культура українського суспільства (кінець XVI - перша половина XVII ст.). - К., 1998.
10. Терещенко Ю.І. Україна і Європейський світ. Нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. - К., 1996.
11. Шабульдо Ф.М. Землі Юго-Западної Русі в составе Великого княжества Литовського. - К., 1987.
12. Яковенко Н.М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття. - К., 1997.

Завдання 5. Запорізька Січ в суспільно-політичній історії українського народу. (2 год.)

1. Боротьба українського козацтва з татарською навалою і турецькою агресією у XV- на початку XVII ст.
2. Православні братства в Україні.

Література:

1. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. - К., 1991.
2. Аркас М. Історія України – Русі. – К., 1991.
3. Бойко О.Д. Історія України. - К., 1990.
4. Голобудський В. Запорізьке козацтво. - К., 1994.

5. Грушевський М. Історія України-Руси. – Т.4.- К.,1993.
6. Грушевський М. Очерки истории украинского народа.- К., 1990.
7. Дорошенко Д. Нарис історії України. В двох томах, т.1.- К.,1991.
8. Історія України / Кер. Автор. Кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
9. Історія України /За ред. В.М .Литвина.- К.,2006.
- 10.Історія України в особах: ІХ-ХVІІІ ст.- К.,1993.
- 11.Історія України: Навч.-методичний посібник для семінарських занять/за ред. В.М. Литвина. – К.,2006. – 460 с.
- 12.Мирончук В.Д., Ігошкін Г.С. Історія України.- К.,2001.
- 13.ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
- 14.Щербак В.О. Формування козацького стану в Україні. – К.,1997.

Завдання 6. Українська національна революція (1648-1676 рр.) (4 год.)

1. Політико-правовий зміст Переяславської угоди 1654 р.
2. Україна в системі міжнародних відносин середини - другої половини ХVІІ ст.

Література:

1. Бойко О. Історія України. - К., 2008.
2. Історія України. - Київ: Альтернатива, 1997.
3. Історія України: Навч. Посіб. / В.І. Гусев, Ю.О. Калінцев, С.В. Кульчицький – К.: Вища школа, 2003.
4. Історія України: Посібник/ За ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка – К.: Академія, 2002.
5. Мельник Л.Г.Боротьба за українську державність. ХVІІ ст. – К., 1995.
6. ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
7. Світлична В. Історія України. - Київ: Каравела, 2000.
8. Сергійчик В. Обіцяв цар волю дати.// Українська культура, 2004. - № 1.
9. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція 1648-1676 рр. крізь призму століть.// УІЖ, 1998.- № 1-3.
- 10.Смолій В.А., Степанков В.С. Українська державна ідея ХVІІ – ХVІІІ століть: проблеми формування, еволюції, реалізації. – К.,1997.

Завдання 7. Українська козацька держава в другій половині ХVІІ - ХVІІІ ст. (2 год.)

1. Гетьманщина кінця ХVІІ – ХVІІІ ст.: кордони, політичний і адміністративно-територіальний устрій.
2. Освіта і наука в Україні у другій половині ХVІІ – ХVІІІ ст.
3. Культурне життя на українських землях другої половини ХVІІ – ХVІІІ ст.

Література:

1. Володарі гетьманської булави. - К., 1994.

2. Горобець В.М. Від союзу до інкорпорації: українсько-російські відносини другої половини XVII - першої чверті XVIII ст. - К., 1995.
3. Гуржій О.І. Українська козацька держава в другій половині XVII - XVIII ст.: Кордони, населення, право. - К., 1996.
4. Дядиченко ВЛ. Нариси суспільно-політичного устрою Лівобережної України кінця XVII - початку XVIII ст. - К., 1959.
5. Мельник Л.Г. Гетьманщина першої чверті XVIII ст. — К., 1997.

Завдання 8. Правобережна Україна та західноукраїнські землі у другій половині XVII – XVIII ст. (4 год.)

1. Соціально-економічний розвиток.
2. Гайдамацький рух. Коліївщина.

Література:

1. Бойко О. Історія України: Навч. Посібник.-К., 2006 р.
2. Борисенко В. Курс української історії: з найдавніших часів до XX ст.- К.,1996р.
3. Верстюк В. Українська Центральна Рада: Навч. Посіб. – К., 1997.
4. Грушевський М. Очерк истории украинского народа.- К., 1991.
5. Історія України/ За ред. Ю. Зайцев. - Л.,1996р.
6. Історія України / За ред. В. Смолія. - К., 1997р.
7. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
8. Історія України: Курс Лекцій/ За ред. Л. Мельника. - В 2-х кн.- К.,1991р.
9. Історія України: нове бачення: В 2-х кн. - К.,1995-1996рр.
- 10.Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття. – Харків, 2001.
- 11.Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: В 2-х т.- К.,1995р.
- 12.ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.

Завдання 9. Українське національне відродження. (4 год.)

1. Національно - культурне відродження в Україні наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.
2. Кирило-Мефодіївське товариство.

Література:

1. Бойко О. Історія України: Навч. Посібник.-К., 2006 р.
2. Борисенко В. Курс української історії: з найдавніших часів до XX ст.- К.,1996р.
3. Грушевський М. Очерк истории украинского народа.- К., 1991.
4. Історія України/ За ред. Ю. Зайцев. - Л.,1996р.
5. Історія України / За ред. В. Смолія. - К., 1997р.
6. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
7. Історія України: Курс Лекцій/ За ред. Л. Мельника. - В 2-х кн.- К.,1991р.
8. Історія України: нове бачення: В 2-х кн. - К.,1995-1996рр.
9. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до

XXI століття. – Харків, 2001.

10. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: В 2-х т.- К., 1995р.

11. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х., 2007.

12. Сергієчко Г. Т.Г. Шевченко і Кирило-Мефодієвське товариство. – К., 1983.

Завдання 10. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст. (4 год.)

1. Українські етнічні землі в системі державних кордонів європейських країн. Адміністративний поділ. Населення.
2. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії.
3. Західноукраїнські землі під владою Австрійської імперії.

Література:

1. Бойко О. Історія України: Навч. Посібник.-К., 2008 р.

2. Історія України/ За ред. Ю. Зайцев. - Л., 1996р.

3. Історія України / За ред. В. Смолія. - К., 1997р.

4. Історія України / За ред. В.М. Литвина.- К., 2006.

5. Історія України: Курс Лекцій/ За ред. Л. Мельника. - В 2-х кн.- К., 1991р.

6. Історія України: нове бачення: В 2-х кн. - К., 1995-1996рр.

7. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття. – Харків, 2001.

8. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: В 2-х т.- К., 1995р.

9. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х., 2007.

10. Кабузан В.М. Заселение Новороссии в XVIII - первой половине XIX (1719-1858). - М., 1976.

11. Ковальчак Г.І. Економічний розвиток західноукраїнських земель. - К., 1988.

12. Мельник Л.Г. Технічний переворот на Україні у XIX ст. - К., 1972.

13. Романцов В.О. Український етнос: на одвічних українських землях за їхніми межами (XVIII - XX століття).- К., 1998.

14. Рыздзюнский П.Г. Утверждение капитализма в России. - М., 1978.

15. Сергійчук В. Українці в імперії. - К., 1992.

16. Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України. - К., 2000.

17. Стеблій Ф.І. Боротьба селян Східної Галичини проти феодального гніту в першій половині XIX ст. - К., 1961.

Завдання 11. Модернізація соціально-економічного життя в Україні у другій пол. XIX ст. (4 год.)

1. Соціально-економічний розвиток України в другій половині XIX ст.

2. Реформи 1860-70 рр. в Росії та їх значення.

Література:

1. Бойко О. Історія України: Навч. Посібник.-К., 2008 р.
2. Історія України/ За ред. Ю. Зайцев. - Л.,1996р.
3. Історія України / За ред. В. Смоля. - К., 1997р.
4. Історія України /За ред. В.М. Литвина.- К.,2006.
5. Історія України: Курс Лекцій/ За ред. Л. Мельника. - В 2-х кн.- К.,1991р.
6. Історія України: нове бачення: В 2-х кн. - К.,1995-1996рр.
7. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття. – Харків, 2001.
8. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: В 2-х т.- К.,1995р.
9. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
10. Мельник Л.Г. Технічний переворот на Україні у XIX ст. - К., 1972.
11. Романцов В.О. Український етнос: на одвічних українських землях за їхніми межами (XVIII - XX століття).- К., 1998.

Завдання 12. Україна на початку XX ст.(2 год.)

1. Соціально-економічний розвиток українських земель на початку XX ст.
2. Національний рух.
3. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр.
4. Україна в роки третьочервневої монархії (серпень 1907 – липень 1914 рр.)
5. Західноукраїнські землі у другій половині XIX – на початку XX ст.
6. Українські землі в роки Першої світової війни.

Література:

1. Багатопартійна українська держава на початку XX ст. - К., 1992.
2. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII - початок XX ст.). - Л., 1996.
3. Історія січових стрільців. Воєнно-історичний нарис. - К., 1992.
4. Касьянов Г. Українська інтелігенція на рубежі XIX-XX ст. - К 1993.
5. Колесник В.Ф., Рафальський О.О. Український рух в Австро-Угорщини (кінець XIX - початок XX ст.). - К., 1998.
6. Колесник В., Рафальський О., Тимошенко О. Шляхом національної: відродження. Національне питання в програмах та діяльності українських партій Наддніпрянщини (1900-1907). - К., 1998.
7. Кугушяк М. Галичина: сторінки історії. Нариси суспільно-політичного руху (XIX ст. -1939 р.). - Івано-Франківськ, 1993.
8. Литвин В. Україна: доба війн і революцій (1914-1920). - К., 2003
9. Литвин М., Науменко К. Історія галицького стрілецтва. - Л., 1990
10. Патер І. Союз Визволення України: проблеми державності і соборності. - Л., 2000.
11. Реєнт О. Україна в імперську добу (XIX - початок XX ст.). - К 2003.
12. "Українське питання" в Російській імперії (кінець XIX - початок XX ст.) - К., 1999.

13. Українські політичні партії кінця ХІХ - початку ХХ ст. Програмові і довідникові матеріали. - К., 1993.
14. Щербак М.Г., Щербак Н.О. Національна політика царизму на Правобережній Україні (друга половина ХІХ - початок ХХ століття). - К., 1997.

Завдання 13. Національно-демократична революція в Україні (1917 –1920 рр.) (4 год.)

1. Західноукраїнська Народна Республіка.
2. Політика радянської влади в Україні 1919 р.
3. Україна в другій половині 1919 – на початку 1920 рр.
4. Радянсько-польська війна та Україна.

Література:

1. Бойко О.Д. Історія України.- К.,1990.
2. Винниченко В. Відродження нації.- К.,1990.
3. Історія України: нове бачення.- К.,2001.
4. Історія України / Кер. Автор. Кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
5. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
6. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. – Л.,1995.
7. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України.- К.,2001.
8. Новітня історія України (1900-2000 рр.) – К., 2002.
9. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
10. Реєнт О. Українська революція. – К.,1996.
11. Субтельний О. Україна. Історія.- К.,1991.
12. Гамрецький Ю. Універсали – визначні віхи історії Центральної Ради.- / УІЖ 1990р., №2.

Завдання 14. УСРР в умовах утвердження тоталітарного ладу (1922-1938рр.) (4 год.)

1. УСРР на початку 20-х рр.
2. Нова економічна політика.
3. Утворення СРСР та Україна.
4. Політика коренізації: українізація і розвиток національних меншин.
5. Культурне будівництво в 20-30-х рр.

Література:

1. Даниленко В., Касьянов Г., Кульчицький С. Сталінізм на Україні (20 – 30 роки). - К.; Едмонтон, 1991.
2. Кульчицький С.В. УСРР в добу нової економічної політики (1921 – 1928 рр.): Спроба побудови концептуальних засад реальної історії. - К.,1995.

3. Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928). - К.,1996. Кульчицький С.В. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.). - К.,1999.
4. Шаталіна Є.П. Селянські виселки під час колективізації в Україні 1932 рр.). - К., 1997.

Завдання 15. Західноукраїнські землі в 20-30-х роках.(2 год.)

1. Українські землі в складі Польщі.
2. Українські землі в складі Румунії.
3. Українські землі в складі Чехословаччини.

Література:

1. Бойко О.Д. Історія України.- К.,1990.
2. Історія України: нове бачення.- К.,2001.
3. Історія України / Кер. Автор. Кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
4. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
5. ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
6. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів 929-1941 рр.). - К., 1998.
7. Нариси історії української інтелігенції (перша половина ХХ ст.). – 1- 3. - К.,1994.
8. Новохатько Л.М. Проблеми соціально-економічного і культурного витку України в контексті національної політики (20—30-ті роки ХХ.). - К., 1998.
9. Пащенко В.О. Держава і православ'я в Україні: 20-30-ті роки ХХ ст. - К.,1993.
- 10.ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
- 11.Пристайко В., Шаповал Ю. Справа "Спілки визволення України". - К.,1995.
- 12.Рубльов О.С., Черненко ЮЛ. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції. 20-50-ті рр. ХХ ст. - К.,1994.
- 13.Шаповал Ю. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії. - К.,1993.
- 14.Шаповал Ю., Пристайко В., Золотарьов В. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи. - К., 1997.

Завдання 16. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.).

(4 год.)

1. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.
2. Проголошення автономії Карпатської України.
3. Роль «українського питання» в радянсько-німецькому зближенні.
4. Місце України в планах фашистів.

Література:

1. Бойко О.Д. Історія України.- К.,2006.
2. Історія України / Кер. автор. кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
3. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
4. Коваль М.В. Друга світова війна та історична пам'ять// УІЖ. – 2000. - №3-4.
5. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України.- К.,2001.
6. Патриляк І.К. Націоналістичний та партизанський рух на території Західної України влітку 1941 р.// УІЖ. - 2000. -№4.
7. ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
8. Сергійчук В. ОУН- УПА в роки війни. Нові документи і матеріали.- К., 1996.
9. Трофимович В. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945). – Л.,1995.

Завдання 17. Соціально- економічні та політичні процеси в Україні в післявоєнний період (1945 - 1985). (4 год.)

1. Україна в період повоєнної відбудови.
2. Пошуки ефективних шляхів розвитку України в 50-60-ті рр. та їх незавершеність.
3. Дисиденство та правозахисний рух в 60-80-х рр.

Література:

1. Баран В.К.Україна після Сталіна. –Л.,1992.
2. Баран В.К. Україна в 50-60-х рр.: еволюція тоталітарної системи. - К.,1996.
3. Бойко О.Д. Історія України.- К.,2006.
4. Воронов І.О., Пилявець Ю.І. Голод 1946-1946 рр. - К.,1990.
5. Історія України / Кер. автор. кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
6. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
7. Коваль М. Українська РСР у період відбудови і розвитку народного господарства / 1945- 1955 рр./ . УІЖ 1990. № 4.
8. Курносів Ю. Соціально- політичний розвиток УРСР в 50-х і перш. пол. 60-х років.
9. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України.- К.,2001.
- 10.ПетровськийВ.В., РадченкоЛ.О., СемененкоВ.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
- 11.Субтельний О. Україна. Історія.- К.,1991.
- 12.Шаповал Ю.І. Сталінізм і Україна. – К.,1995.
- 13.Ярош Б.О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях. 30-50-ті роки ХХ ст.- Луцьк,1995.

Завдання 18. Україна і процес перебудови в СРСР (1985-1991 рр.) (2 год.)

1. Головні чинники, що зумовили процес перебудови.
2. Основні етапи перебудови та її наслідки для України.

Література:

1. Бойко О.Д. Історія України.- К.,2008.
2. Історія України: нове бачення.- К.,2001.
3. Історія України / Кер. Автор. Кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
4. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
5. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.

Завдання 19. Україна на шляху незалежності (1991 – 2009 рр.). (4 год.)

1. Формування багатопартійності в Україні.
2. Конституційний процес.
3. Характерні риси релігійного життя.
4. Основні тенденції розвитку сучасної української культури.

Література:

1. Алексєєв Ю.М., Кульчицький С.В., Слісаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985-1999 рр.). К.,2000.
2. Бойко О.Д. Історія України.- К.,2006.
3. Історія України / Кер. автор. кол. Ю. Зайцев.- Л.,1996.
4. Історія України / за ред. В. Смолія.- К.,1997.
5. Історія України /За ред. В.М.Литвина.- К.,2006.
6. Кульчицький С.В. Утвердження незалежності України: перше десятиліття// УІЖ. – 2001. - №2.
7. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). К.,2000.
8. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України.- К.,2001.
9. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. – Х.,2007.
10. Україна в сучасному світі. – К.,2003.
11. Український парламентаризм: минуле і сучасне. –К.,1999.
12. Шведа Ю. Партії та партійна система України. – Л.,2001.